

MONGES CLARISSES EN EL PUIG D'INCA (1504-1526)

ANTONI GILI

La fundació i el trasllat del monestir de monges clarisses, fundat en el Puig de Santa Magdalena d'Inca, ha estat objecte dels historiadors del Puig.

Són diversos els historiadors que han escrit i tractat sobre el pas d'una comunitat de clarisses pel Puig de Santa Magdalena de la ciutat d'Inca. (1)

Fundació del monestir

Les clarißes foren fundades a Assís l'any 1212 i arribaren a Mallorca l'any 1256, fundant el monestir de Santa Clara de Ciutat, amb religioses procedents de Tarragona, solament tres anys després de la mort de Santa Clara l'any 1253, ja que havia estat canonitzada pel Papa Alexandre IV l'any 1255.

A les darreries del segle XV, vingueren també de Tarragona unes religioses clarisses per fundar un monestir a les altures del Puig d'Inca. La seva vinguda fou motivada per la invitació dels Magnífics Jurats i poble d'Inca, fundant un monestir, aprofitant l'antiga capella allà dalt ja construïda.

Per una carta reial de 21 de febrer de 1491, en la qual el Rei Ferran el Catòlic havia dirigit al Lloctinent General de Mallorca, ens consta el nombre de Sor Pràxedes Magdalena com a protagonista de la fundació del monestir.

(1) Historiaren la presència de monges clarisses en el Puig de Santa Magdalena d'Inca, en primer lloc, Josep Barberí, "Vida de la venerable madre Sor Clara Andreu". Impremta Melchor Guasp, 1807, Apéndice histórico de la villa de Inca, pàgs. 36 i 37; Bartomeu Guasp, "Estudios monográficos para servir a la Historia de Mallorca", 1962, en el capítol "Unas clarisas trashumantes" pàgs. 58-88; Un ermitaño, "Mallorca Eremítica", 1965, pàgs. 160; Juan Coli, "Historia del Puig de Santa Magdalena de Inca", Impremta Durán, 1970, pàgs. 16-19 i Ramon Rosselló i Jaume Bover, "Sant Bartomeu d'Inca. Monestir de Monges Jerònimes. Notes Històriques", 1980.

Tot i això, la comunitat no s'hi establirà fins ja entrat el següent segle XVI. Ens ho dóna clarament una nota del notari Francesc de Mília de l'any 1504.

Segons aquesta nota, dia 6 de novembre de l'any 1504 fou continuat l'acte de la partida des del monestir de Santa Clara de Ciutat, de les religioses Isabel Flores, Caterina Perissa, Caterina Garina, Antonina Vives i Isabel Perissa al Puig d'Inca, espontàniament, per obeir els manaments del Papa. Mitjançant un breu i per obeir la sentència feta sobre aquest succés pels reverends i egregis comissaris, considerat que la reverenda Sor Eleonor Serra, abadessa, les podia espellir per força, per virtut dels esmentats breus i sentència. En són testimonis el magnífic Lluís Umbert, ciutadà, Gabriel Garcia, forner, i Andreu Salort, fuster, en la presència dels quals ho firmaren. (2)

Fins que es trobin els esmentats breu i sentència no es podrà entendre el seu contingut, que aclariria els vertaders motius de la fundació.

Aquestes primitives clàrisses, durant els anys de la seva permanència en el Puig de Santa Magdalena, a pesar de la seva pobresa, hagueren d'edificar un monestir per poder-se agombolar i habitar-hi, gastant bastantes quantitats i ajudant amb els seus propis treballs.

Consolidació del monestir.

L'ingrés de noves religioses consolidaren la fundació.

Eliador Gomis, donzella, filla de Francesc Gomis i de la seva esposa Joaneta, ja difunta, té devoció vers Santa Magdalena del Puig d'Inca i vol rebre el vestit o hàbit del monestir de l'orde de Santa Clara del dit puig d'Inca de Santa Magdalena i així servir Déu totalment. El seu pare, el gener de l'any 1507, li donà 30 lliures, a ella o al monestir donadores i pagadores, el dia que ella rebrà el vel negre.

La comunitat, aleshores, era composta per les següents religioses: Sor Isabel Flores, prioressa, Sor Caterina Perissa, Sor Caterina Garcia, Sor Antonina Vives i Sor Isabel Perissa. (3)

Isabel Bauçà, filla de Domènec Bauçà i de la dona Eulàlia, ja difunta, vol ingressar al monestir del Puig d'Inca i intenta fer-hi la professió religiosa, per això, en el mes de febrer de l'any 1515, renuncia i dóna tots els seus drets a la seva germana Joana Bauçà. (4)

Maria des Bach, vídua, el novembre de l'any 1516, havent fet deliberació de rebre l'hàbit de Santa Magdalena del Puig de la vila d'Inca, a causa de l'ardent amor fraternal que té vers el magnífic senyor Joan des Bach, ciutadà de Mallorca, el seu

(2) (ARM-Prot-V-301 f. 98)

(3) (ARM-Prot-V-291 f. 307)

(4) (ARM-Prot-T-287 f. 74 v.)

germà, li dóna tots els seus béns, amb la retenció de 40 lliures que li fa, cada any, l'heretat del magnífic senyor Berenguer Pardo, difunt, la qual heretat posseïa el magnífic senyor Mateu Bartomeu, per la seva esposa; de les 40 lliures, en rep 4 censals i aquelles dóna, perpètuament, al dit monestir per les seves necessitats. En són testimonis el reverend Gregori Genovart, canonge, el senyor Pere Vicens, prevere i el senyor Antoni Ferragut, major, prevere. (5)

Guillem Joan Desmas, ciutadà de Mallorca, febrer de l'any 1519, desitjant que la seva filla Caterina Desmas, entri en el monestir del Puig d'Inca, posa en mans de Sor Caterina Perissa, prioressa del dit monestir, 6 lliures censals i rendals. Les monges, endemés de la priora, són les següents: Sor Isabel Perissa, vicària, Miquela Bastarda, Caterina Reus, Caterina Garina, Joaneta Soldevila, Francina Montornesa i Maria Bosch. (6)

Nicolau Bebiloni, mercader de Mallorca, el 2 d'octubre de 1519, volent que la seva filla Isabel Bebiloni entri al dit monestir, dóna al mateix 50 lliures, moneda de Mallorca, anuals. (7)

Burguesa burguesa, filla de Jaume Burgues, cavaller de Mallorca, i de la seva esposa difunta Eleonor, vol romandre al servei de Nostre Senyor Jesucrist i de Santa Magdalena en el seu monestir del Puig d'Inca, l'any 1519. El seu pare entrega a mans i poder de Sor Caterina Perissa, aleshores abadessa o prioressa del dit monestir, la dita Burguesa Burguesa, la seva filla, per servir allà Déu, i en subsidi de la pobresa del monestir i pel sosteniment de la seva vida, tots els llegats i drets a ella pertinents, és a dir, 5 quarteres de forment censals, anuals, portades al monestir, a les seves despèses. Aleshores, la comunitat era constituïda per les religioses: Sor Caterina Perissa, abadessa i priora, Sor Isabel Perissa, vicària, Sor Caterina Garina, Sor Joana Soldevila i Sor Rafela Alber. (8)

L'any següent, 1520, és la seva germana Unissa Burguesa, que vol entrar al mateix monestir. Així el seu pare Jaume Burgues, en el mes de març, entrega a l'esmentat monestir del Puig d'Inca la seva filla i de la dona Eleonor, esposa difunta, en poder de Sor Caterina Perissa, abadessa, juntament amb 50 lliures, moneda de Mallorca. (9)

(5) (ARM-Prot-V-328 f. 94)

(6) (ARM-Prot-V-306)

(7) (Id. Id. Id. f. 15)

(8) (Id. Id. Id. f. 13)

(9) (ARM-Prot-V-307 f. 24)

Abadesses o priores.

Anys 1507	Sor Isabel Flores, priora.
" 1513, 1519 i 1520	Sor Caterina Perissa, abadessa o priora.
" 1524	Sor Rafela Alber, abadessa.
" 1526	Sor Magdalena Rigolfa, abadessa.

Nomenaments de procuradors. Altres accions.

Sor Caterina Perissa, abadessa del monestir de Santa Magdalena del Puig d'Inca, i restants mònges; dia 15 de maig de 1513, constitueixen i ordenen procurador cert i especial el venerable Rafel Socies, prevere, mestre en sagrada teologia, per tenir, exigir i rebre, en nom seu i del monestir, tots els censos i les quantitats de diner a elles o al monestir degudes. (10)

Sor Caterina Perissa, per la gràcia de Déu abadessa del monestir del Puig d'Inca, Isabel Perissa, vicària, Caterina Garina, Joana Soldevila i Rafela Alber, reunides en capítol a so de campana, com és costum, el desembre de 1519, fan acta davant el notari Llorenç Vives d'Inca, per pagar vuit lliures a Lluís Riera. (11)

Les mateixes monges, congregades a so de campana en capítol, el febrer de l'any 1520, ven al reverend Rafel Socies, prevere, mestre en sagrada teologia, ciutadà de Mallorca, sis lliures censals i rendals. (12)

L'any 1524, ha mort Sor Francina Tugores.

Sor Rafela Alger, abadessa, Sor Caterina Garina, vicària, Sor Anna Planes, Sor Francina Salvada, Sor Magdalena Rigolfa, Sor Miquela Seguiera, Sor Margarida Neta i Sor Joana Esteve, monges del monestir de Santa Magdalena del Puig d'Inca, hagut i celebrat capítol, juny de l'any 1524, fan renúncia al magnífic Jaume Tugores, donzell de Mallorca, de tots els béns i accions pertanyents al monestir, per ocasió de la successió, per la mort de Sor Francina Tugores, la seva filla, així els béns d'ell com de la magnífica dona Joana Beatriu, la seva mare. La comunitat retén 4 lliures censals girades al monestir. (13)

El discret Pèrre Contestí, notari de Mallorca, és el procurador del monestir; l'any 1524 les monges li volen estendre i ampliar la seva procuració. Així, gratuïtament i de nou, per octubre de l'any 1524, li confereixen i li donen potestat per la qual en nom seu i del seu monestir, pugui tenir, exigir, demanar i rebre totes i cada una de les quantitats de diners a elles degudes per qualsevol persona. (14)

(10) (ARM-Prot-V-301 f. 99)

(11) (ARM-Prot-V-302 Paper volant entre f. 58-58)

(12) (ARM-Prot-V-307 f. 11 v.)

(13) (ARM-Prot-V-409 f. 37)

(14) (ARM-Prot-V-309 Paper volant entre f. 78-79)

L'any 1525, es ventilava una qüestió entre la dona Francina Genovarda, filla de Gaspar Genovard, viuda en primeres nupcies del magnífic Uguet Duran, ciutadà de Mallorca, difunt, i en segones nupcies esposa del magnífic Pere Cabastre, també ciutadà de Mallorca, per una banda, i les religioses Sor Rafela Alber, per la gràcia de Déu abadessa, Caterina Garina, Francina Salvada, Anna Planes i Magdalena Rigolfà, monges del monestir i convent de Santa Magdalena del Puig d'Inca de l'orde de Santa Clara, sobre l'herència del dit Uguet Duran, mitjançant el seu darrer testament fet davant el notari Antoni Boscha, dia 5 d'octubre de 1522.

Francisca Genovard -germana del canonge Gregori Genovard- demana que el monestir sia obligat a pagar-li, per una part, 1500 lliures, en les quals consistia la seva dot i, per altra part, l'augment consistent en 75 lliures que el seu pare Gaspar Genovard li constituí en dot. Dia 23 de maig del mateix any 1525, fan transacció, capitularment congregades, amb intervenció de fra Francesc Burgues, ministre provincial, davant notari Pere Constantí. (15)

Final i trasllat del monestir

L'any 1526, les venerables monges del monestir i convent de Santa Magdalena del Puig d'Inca, de la regular observància de Santa Clara, amb una màxima incomoditat, treball i detriment de les seves persones, resideixen en el dit monestir del Puig d'Inca, per moltes causes i raons i, assenyaladament, perquè aquell lloc és molt estèril i el temps de l'estiu pateixen una gran penúria i necessitat d'aigua i per la distància del lloc i l'altura del puig, moltes vegades, pateixen pobresa. Per això, de tant en tant, tenen malalties i són distretes del culte diví.

A causa d'això, fou tractat i conclòs, amb el permís del dret i privilegis de la seva religió, que el convent i les monges passassin i canviassin de lloc o monestir, del Puig d'Inca a l'església o capella i lloc, vulgarment anomenat Santa Maria de l'Olivar, que es troba a la parròquia d'Esporles, perquè allà, Déu benvolent, puguin professar la regular observància de Santa Clara. La cosa és molt acceptada i agradable a les monges i als reverends pares de la regular observància de Sant Francesc que tenen la cura, prelatura i superioritat de les dites monges i convent, com també a l'Espectable i noble senyor Carles de Pomar, Lloctinent i Capità General, als magnífics jurats i altres patricis i principals del regne de Mallorca i d'una manera especial als posseïdors de les possessions situades prop de Santa Maria de l'Olivar.

Per tant, Lluís de Vilallonga, doctor en drets, Ardiaca i canonge de Mallorca, i rector de l'església parroquial d'Esporles, dia 17 de novembre de 1526, dóna el seu permís i voluntat a la religió de la regular observància de Santa Clara i, per ella, a la reverenda Sor Magdalena Rigolfà, abadessa del convent i de les monges, i al reverend

pare fra Francesc Burgues Safortesa, ministre provincial de la província de Mallorca dels frares de la regular observància al qual perteneix la cura, prelatura i superioritat de les monges, i a les futures abadesses, monges i prelades, i superiors frares i ministres de la regular observància, perquè l'església o capella de Santa Maria de l'Olivar o devora ella es construesqui, edifiqui i s'ampliï un monestir. Promet no anar en contra i obliga els seus béns. Fra Francesc Burgues Safortesa, ministre provincial, accepta. (16)

Joan Antoni Bartómeu, el 27 de novembre 1526, un dels jurats del regne de Mallorca, Pere de Marí, àlies de Sant Joan, donzell, Joana, vídua del magnífic Miquel Maixella, ciutadà, i Jeroni Miquel Maixella, el seu fill, donen, a la reverenda Sor Magdalena Rigolfa, abadessa del monestir del Puig d'Inca, i al reverend frare Francesc Burgues Safortesa, ministre provincial de la província de Mallorca dels frares de la regular observància, tots els seus drets sobre la dita capella, vulgarment anomenada Santa Maria de l'Olivar i de les seves pertinències. Lloen la donació l'esmentat Joan Antoni Bartómeu i Jaume Campfullós, ciutadans, i dos dels magnífics jurats. D. Carles de Pomar, Lloctinent i Capità General en el regne de Mallorca, confirma la donació. (17)

El terme de la capella de Santa Maria de l'Olivar de la parròquia d'Esporles és tan petit que no basta pel canvi del monestir i la capella està enrevoltada per la possessió de la família Maixella que considera útil i convenient, com igualment les mateixes monges i els veïns de l'esmentada església la novella fundació.

Per tot això, Joana, vídua del magnífic Miquel Maixella, ciutadà de Mallorca, i de Jeroni Miquel Maixella, el seu fill, dia 28 de novembre de 1526, donen a la reverenda Sor Magdalena Rigolfa, abadessa, i al reverend fra Francesc Burgues Safortesa, provincial dels frares i monges de la regular observància de Mallorca, dues quarterades de terra del seu camp contigu a l'església de Santa Maria de l'Olivar, sota el pacte que en les dues quarterades de terra sia edificat l'àmbit i el circuit del nou monestir i que si les monges no es canviassin o deixassin d'habitar-hi que la present donació a les monges sia tinguda per no feta i les dues quarterades de terra tornin a ells o als seus. El document fou fet a la possessió de la magnífica senyora Joana Maixella. Fra Francesc Burgues Safortesa, ministre provincial, present a totes aquestes coses, accepta la donació i dona les gràcies. (18)

Quatre anys després, traspassaven el monestir. (19)

(16) (ARM-Prot-A-188 f. 1422-143 v.)

(17) (Id. Id. Id. f. 119 v.-121 v.)

(18) (ARM-Prot-A-186 f. 144 v.)

DOCUMENTS

I

6 novembre 1504

"Sancta Clara. Aci fo continuat lo acte de la partida de les Sors Isabel flores Caterina perisa Caterina garina Anthonina vives Isabel pariça del monestir de Sancta Clara p al puig dincha spontaneament p obeyr los manaments de nostro St. Pare lo qual mana mitgensant hun breu e p obeir ala Sentencia donada sobre aço p los Reverents egregis comissaris considerat p la Revernt Sor Eleonor Serra abadessa la qual humanament les ne expeta les ne poria expellir p forsa p virtut dels dits breu e Sentencia etc Vide Iacius in libro Sancte Clare Requirentes etc.

Testes Magnificus Ludovicus Umbert civis Gabriel garcia clibanarius et Andreas Salort fusterius in quorum presencia firmarunt omnia predicta plata p dictas Redas Abatissam eu moniales et requisita" (ARM-Prot-M-276 f. 81 i 81 v.)

II

17 novembre 1526

"In dei nomine etc. Ego Ludovicus de Vilallonga Juris utriusque Doctor Archidiaconus et Canonicus Maj et rector parrochialis ecclesie de Spurlis Maoricencium Sciens et attendens Vener. moniales monasterii et conventus Sancte Magdalene podii Inche regularis observantie Sancte Clare cum maximo incomodo labore ac detrimento psonarum suarum residentiam facere in dicto monasterio podii Inche ob plures causas et rationes et signanter quia locus ille multum sterilis et sicut est taliter quod tempore estatis maximam patiuntur aque penuriam et necessitatem et ob loci distanciam et podii altitudinem sepe numero inopiam patiuntur et eis saltem ita precompte ut oppoteret subveniri non potest de aqua et aliis cotidiano victui necessariis taliter quod quamdocumque ob causas predictas infirmitates patiuntur et a culto divino distrahuntur et propterea tractatum fuisse ac conclusum jure et privilegiis dicte religionis permittentibus ut conventus et moniales dicti monasterii trasferantur et mutantur de dicto loco sive monasterio podii Inche ad ecclesiam sive capellam et locum vulgo dictam Sancta Maria del Olivar que est in termino dicte parrochie de Spurlis ut ibi deo propicio regularem observantiam profiteri valeant Sancte Clare quod equidem valdegratum et acceptum fuit non modo dictis vener. monialibus et Rdis. fratribus regularis observantie divi Francisci curam prelaturam et superioritatem dictarum monialium et conventus predicti habentibus verum etiam Spectabili et nobili domino domno Carolo de pomar loct. et Capitaneo generali et magnificis Juratis et aliis viris patriciis ac primatibus presentis regni et signanter magnificis patriciis possessiones habentibus circa locum predictum Sancte Marie del olivar cum pro certo habeatur attenta qualitate vicinitate et aliis qualitativis ac circumstanciis dicti loci ferventius et oportunius ibi domino cultui intendetur et saluberrimam exinde resultabit presidium animabus non modo dictarum venerabilium monialium verumetiam et aliarum personarum vicinarum loco predicto Sciens et attendens quod ad bonos rectores spectat eis rebusque prestare assensum que ad incrementum

divini cultus ac salutem ac presidium animarum pertinent et quod rei tam laudabili ac Sancte non convenit meum denegari assensum Ideo ad laudem dei omnipotentis et domini Jesuchristi Salvatoris et redemptoris nostri ac virginis gloriosissime dei genitricis Marie sub cuius invocatione dicta ecclesia sive capella Sancte Maria del olivar est constructa nec non et ad conservationem et ampliacionem dicte Sacre religionis regularis observantie Sancte Clare quam dicte venerabiles moniales profitentur et perpetuo profiteri habent Gratis cum hoc presenti publici instrumenti perpetuis temporibus valituro assentior dicte Saçre religionis regularis observantie Sancte Clare et pro ea vobis Rde. Sorori Magdalene Rigolfa abbatisse conventus et monialium predictarum et Rdo patri fratri francisco burgues çafortesa ministro provinciali provincie Maiorice fratrum regularis observantie regularis Sancte Clare ad quem cura prelatura et Superioritas dictarum monialium ut premissum est pertinet et spectat licet absentibus tanquam presentibus interveniente notario sub scripto tanquam publica et autentica persona pro eis dictaque religione et futuris abbatissis monialibus prelatisque ac superioribus fratribus et ministris dicte regularis observantie qui nunch sunt et pro tempore fuerint legitime stipulante et recipiente et cum salutate iurium obventionum et oblivionum et quartarum funerum quorumcumque et privilegiorum tam mei dicti Ludovici de Vilalonga rectoris et curati predictae parrochialis ecclesie de Spurlis quam etiam dictarum religionis regularis observantie divi francisci et Sancte Clare concensum permissionem et voluntatem meam presto et accomodo quod in dicta ecclesia sive capella Sancte Marie olivaris seu juxta illam construatur edificetur et quantum voluerint dicte persone religiose ampliatur monasterium pro predictis et aliis quibuscumque futuris monialibus dicte regularis observantie Sancte Clare et ibi fiat et sit conventus dictarum monialium et dicta ecclesia sive capella perpetuo deserviat pro ecclesia dicti monasterii et conventus et in loco predicto et circa illum fieri edificari et pretendi valeant omnia que fuerint necessaria et opportuna et que expedire videantur dicto monasterio et conventui Hanc itaque concensum et voluntatem meam presto et accomodo prout melius etc. ... Dans omnia loca ... Quibus locis etc. ... Promitto non contra venire et obligo bona etc. ... Ad hec ego dictus frater Franciscus burgues Safortesa minister provincialis cum modis et salvitatibus predictis accepsans dictum concensum laudationem emologationem de premissis plurimas vobis dicto Rdo. Ludovico de Vilalonga per me et dictis religionibus reffero gradiarum actiones etc.

Testes Venerabiles Anthonius petro paschasius Simo ac Johannes Sagui presbiteri Maiorice Testes vero acceptationis dicti Rdi patris fratris francisci burgues Safortesa eadem die acceptavit sunt magnifici Jacobus littra legum doctor et Johannes moig civis Maiorice." (ARM-Prot-A-188 fols 142-143 v.)

III

27 novembre 1526

"In dei nomine etc. Nos Johannes Anthonius barthomeu civis, unus ex juratis magnificis presentis regni Maiorice Petrus de mari als de Sancto Johanne domicellus

Johanna uxor magnifici q^o Michalis maxela civis et Hieronimus Michael maxela dictorum conjugum filius.

Scientes et attendentes venerabiles religiosas regularis observantie Sancta Clare ad presens residentes monasterium ac conventum ...in podio Inche in ecclesia ibidem constructa sub invocatione Sancte Magdalene ob loci sterilitatem siccitatem et multimodis incomoditatem eorum que pro debita sanctimonialis ac regularis vita sunt necessaria non mosse ut decet sanctimoniam ibidem ducere et propterea tractatum et determinatum fuisse cum interventu et assensu non modo Rdi. ministri provincialis fratrum Sancti Francisci regularis observantie curam regimen et superioritatem habentium dictarum monialium hordinis Sancte Clare verum etiam Spectabilis et Nobilis dni Caroli de pomar lochumtenentis et capitanei generalis et magnificorum juratorum inferius laudantium eorumque auctoritate quatenus opus sit interponendum et aliorum virorum patriciorum huius regni quod dicte moniales mutentur et trasferentur ad ecclesiam et locum dictum Sancte Maria del olivar regularem observantiam Sancte Clare monasterium et conventum faciant attenta loci comoditate et civitatis maiorice vicinitate quod nobis expedit et valde gratum extitit cum ex ipsa muatione monialium et conventus et novi monasterii fundacione speretur maximum remedium et refrigerium ad salutem animarum Ideo interveniente in hiis auctoritate ac decreto dicti Spectabilis dni lochumtenentis generalis nec non et assensu magnificorum Juratorum presentis regni Gratis donamus donatione videlicet pura mera simplici inter vivos irrevocabili ac de presenti Rde. Sorori Magdalena rigolfa abbatisse dicti monasterii ac conventus licet absenti ac Rdo. patri fratri francisco burgues safortesa ministro provinciali province Maiorice fratrum regularis observantie presenti et nomine dicte religionis acceptanti omnia et quecumque jura nobis et cuilibet nostrum tam coniunctim quam divisim pertinentes pertinentia et spectantia in dicta ecclesia sive capella vulgo dicta Sancta Maria del olivar et pertinentiis illius Hanc autem donationem facimus prout melius etc. Constituentes etc. Dantes omnia loca etc. Quibus locis etc. Constituentes etiam ...Ad hec ego dictus frater Franciscus burgues çafortesa minister predictus hiis presens et dictam donationem pro religionibus ipsis acceptans Gratis reffero gratiarum actiones quam plurimas non quas debeo sed quam possim et valeo Et nos Johannes Anthonius barthomeu predictus ac Jacobus de Campfullos cives duo ex Juratis magnificis presentis regni et potestatem ab aliis magnificis consociis nobis in dicto officio habentes hiis presentes et consentientes laudamus approbamus ratificamus et confirmamus quantum opus est omnia et singula superius enarrata tamquam de communi consensu omnium magnificorum Juratorum Sociorumque nostrorum facta Gratis promittimus non contravenire etc Obligamus bona dicte Universitatis etc. Nos vero Carolus de pomar locht et capitaneus generalis in presenti regno Maiorice prospiciens predicta omnia et singula satisfacere et expedire nedum dictis monialibus regularis observantie Sancte Clare verum etiam bono publico huius regni et saluti animarum et in hiis omnibus interveniens nostram in predictis interponimus auctoritatem pariter et decretum nostri presidialis officii eaque approbamus ratificamus et confirmamus.

Testes Jacobus Littra legum doctor et Johannes moig domicellus de Maiorica in quorum presentia dicti magnifici Jurati Petrus de Sancto Johannes Johanna Maxella Hieronimus Michael maxella et frater franciscus burgues cafortesa predicti firmaverunt et laudaverunt et dictus Spectabilis et nobilis locht et capitaneus generalis ratificavit approbavit et confirmavit omnia supradicta super quibus sui presidialis officii auctoritate pariter ei decreto interposuit" (ARM-Prot-A-186 fols 119v-121v)

IV

28 novembre 1526

"In dei nomine Nos Johanna uxor magnifici q^o Michaelis maxella civis et Hieronimus michael maxella dictorum conjugum filius Scientes et attendentes venerabiles moniales podii Inche velle ac intendere monasterium ipsum mutare in capella sive ecclesia Sancte Marie olivaris parrochie de Sporlas cuius quidem ecclesie terminus multum exiguus est Scientes insuper dictam ecclesiam termino nostre possessionis circumdari et quoniam tam nobis quam saluti animarum monialium predictarum et vicinorum dicte ecclesie expedire ac utilem esse mutationem ipsam monasterii predicti fieri quia tamen ambitus et ecclesie predictae et circuitus ita tenuis et exiguus est quod mutationem dicti monasterii non patitur propterea ut moniales ipse maiori vigilantia cultui divino invigilent et adhereant bonoque amore ducti quem gerimus erga dictam religionem monialium regularis observantie et ut dicte moniales orent deum pro animabus nostris Gratis donamus donatione videlicet pura simplici et inter vivos irrevocabili ac de presenti Rde. religiose Sorosi Magdalena rigolfa abbatisse monasterii <omche licet absenti etc et Rdo. fratri francisco burgues cafortesa ministro provinciali fratrum ac monialium regularis observantie provincia Maiorice predictae religionis acceptanti presenti duo jugera sive dos corterasdas terre ex campo nostro dicteque ecclesie Sancte Marie olivaris contiguo sub pacto quod in dictis duobus terre jugeribus edificetur ambitus et dicti monasterii ibidem mutandi circuitus et sub pacto quod si in futurum evenerit quod non arbitramur dictas moniales inhiberi non mutari vel dictum locum et ecclesiam deserere quod presens donatio dicte religioni et monialibus ipsis pro non facta habeamus et ipsa duo terre jugera nobis et nostris revertantur Hanc itaque dictorum duorum jugerum terre donatione vobis et dicte religioni facimus prout melius etc. Dantes omnia ... Quibus locis etc. Constituentes etc. Constituentes etiam etc. Promittimus habere ratam etc. ... Obligamus uterque in solidum bona etc. Renunciamus ad cautelam causis ingratitudinis e legi etc. Ad hec ego dictus frater franciscus burgues cafortesa minister provincialis predictis hiis omnibus presens et dictam donationem nobis seu dicte religioni sub pactis et conditionibus ante dictis factam acceptans Gratas de eadem vobis dictis magnificis Johanne maxella et Hieronimo Michaeli maxella ingentes refferimus gratias et actiones non quas debemus sed quas possumus et valemus.

Testes predicti magnifici Jacobus litra legum doctor et Johannes moig domicellus de Maiorica quorum presentia omnes predicti firmaverunt." (ARM-Prot-A-186 fols 122-123)

V

5 setembre 1530

"In dei nomine etc. Noverint etc Quod nos Soror Anna planes dei gracia abbatissa monasterii et conventus beate Virginis marie del olivar termini presentis Civitatis Soror caterina guarina Vicaria dicti conventus et monasterii Soror caterina parissa Soror raphaela alber Soror francina tornera Soror agnes babilonia Soror michaela Sequiera Soror margarita neta Soror matheva bisquerra omnes moniales et profese dicti monasterii et conventus ad sonum campane more solito congregatae et convocatae in capitulo capitulumque celebrantes pro infrascriptis negociis sive rebus inter nos tractandis et ad debitum finem deducendis prematuro habito consilio et inter nos dictas moniales colloquio cum multo Rdo religioso fratre Joanne crespini presbitero et ministro provinciali province maioricarum conventus fratrum minorumque de observantia monialium Sancte Clare et fratrum tertie regule Scientes et attendentes nostris predecessores religiosisque sorosis fuisse pro tunc Juratos et populosos ville Inche pro construendo et edificando quondam monasterio ad omnipotentis dei ejusque genitricis marie laudem et honorem necnon et beate marie magdalena dictam capellam illam jam constructam in podio dicto vulgariter Lo puig de Incha ut constat instrumento facto in posse discreti ...terça notarii q^o sub die ... mensis ... anno dni M^o exindeque fuisse constructum monasterium et dictum obedientie fratrum minorum beati francisci de observantia Scientes et attendentes predecessores nostras ex paupertatibus ipsarum multas pecunias expendisse pro ipso monasterio construendo et pariter nos exinde de nostris paupertatibus multas operas fecisse et plurimas pecunias pro ipsis construendis et peragendis expendisse. Scientes propter penuriam aque de licentia et consensu expressis jam dicti Rdi. patris et ministri nostri dictam Capellam in dicto loco podii Inche constructam dereliquisse necnon et edificium in eodem loco factum et mutasse habitationem nostram et conventum nostrum in ecclesia sive capella beate virginis marie, dicte vulgariter del olivar, termini presentis civitatis maioricarum ibique manere in qua cepimus, deo juvante, construere domos et cellas pro dicto nostro conventu pro quibus omnibus ad debitum effectum deducendis necessarie non modice pecunie qua de re obtinuisse a sede apostolica licentiam et facultem pro dicto novo, per nos in dicto loco beate Virginis marie del olivar construendo monasterio et conventu materiam tam ligneam quam et lapideam feream nec et als jam constructorum per nos seu per predecessores nostras monasterio nobilium auferre seu exportare ...exportari facere ut constat indultis nobis predecessoribus nostris tunc in dicta religione existentibus concessis per Sanctissimos Summos pontifices alexandrum quartum et Sixtum quartum altero videlicet pape alexandri dato, ananie, decima secunda chalendas novembris pontificatus sui anni ...sixti vero pape quarti dato rome apud Sanctum petrum anno dominice incarnationis millesimo quadrigentesimo septuagesimo quinto pridie chalendas Septembris suo pontificatus anno quarto Ideo pro dicto novo construendo monasterio gratis per nos et nostra in dicto conventu successores moniales cum interventu dicti Rdi. patris

fratris Joannis crespini presbiteri et ministri provinciali nostri inferius laudantis precedentibusque primitus licencia et auctoritate necnon et demumque facultate cedimus renunciamusque et quantum opus sit cum presenti donamus in manu videlicet et posse notarii infrascripti vobis Sorosi hieronime dez mas priorisse monasterii et conventus Sancti hieronimi Civitatis maioricarum ceterisque monialibus dicti conventus absenti et absentibus ut presentibus et vestris successoribus dictam capellam, et edificium per nos in ea constructum unacum omnibus materiis tam ligneis lapideis quam et fereis et demumque aparamentis et edificiis et cellis inibi constructis et factis per nos et per nostras antecessores moniales ita et taliter quod a modo de illis possitis et vobis liceat facere vestras voluntates ...et quemadmodum nobis licebat et facere poteramus ante presentis instrumenti confectionem Constituendes nos vestris nomine ...predicta tenere et possidere donec titulo et quibus locis Constituentes etiam etc Extrahentes a nobis totum posse et dominium et in vos transferentes pleno jure. Et promittimus que vobis cedimus renunciamus et damus ex pacto facere habere et contra omnes personas et teneri de evictione pro quibus obligamus cum licentia dicti patris et ministri nostri bona dicti conventus Renuntiantes largo modo Ad hec ego religiosus frater Joannes crespini presbiter et minister provincialis provincie presentis regni maioricensis conventus fratrum minorum de observantia monialium Sancte Clare et fratrum terii regule hiis presens et consciciens laudo et confirmo omnia supradicta ut pote de meis assensu consensu voluntate ...et auctoritate facta At ego michael Stelrich presbiter et in ecclesia parrochiali Sancte eulalie beneficiatus etiam hiis omnibus presens ne vos dicta religiosa Soror anna planes abbatissa dicti monasterii et conventus beate virginis marie del olivar termini presentis civitatis ceteraque sorores et moniales tantum dampnum paciamini ex dicta renunciacione et donacione dictarum materialium lignearum lapidearum et ferearum exportare desiderantium et volentium ex dicta capella podii Inche et in subsidium vestri monasterii et conventus de novo construendi Sancti hieronimi civitatis maioricarum et pro ipso conventu ...cum presenti dono vobis dicte religiose Sorori anne planes abbatisse ceterisque religiosissis sororibus monialibus necnon et dicto conventui presentibus quinquaginta ducatos auri et de auro largos boni et justi ponderis valentes octuaginta libras monete maioricarum solvendos et solvendas omnimode voluntati videlicet quocienscumque verbo verbo fuero simpliciter requisitus quos et quas nunc pro tunc et tunc pro nunc salvo et assecuro volens necnon et vestro conventui super omnibus bonis meis eosque solvere promitto omnimode voluntati vestre sub pena omnium missionum super quibus credatur pro quibus servandus obligo bona mea Renuncio largomodo et fiat ut in forma Actum est intus ecclesiam Sancte marie del olivar.

Testes inde sunt honores michael prats mercator martinus prexana lanerius et bartholomeus farra in quorum presentia omnes firmaverunt et dictus Rduc. minister laudavit. (arm-Prot-R-1016 fols 60 v.-62)